

Norwegia

Informacja o stosunkach gospodarczych z Polską

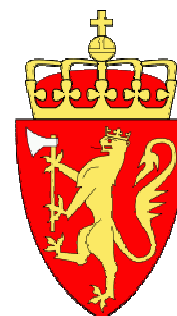
Flaga

Mapa

Godło

Informacje ogólne

powierzchnia:	324 220 km ²	
ludność:	5,2 mln (1.01.2016 r.)	
głowa państwa:	Król: Harald V	monarcha konstytucyjny od stycznia 1991 r.
premier	pani Erna Solberg	od 16 października 2013
minister paliw i energii	pan Terje Søviknes	od 20 grudnia 2016
minister handlu i przemysłu	pani Monica Mæland	od 17 października 2013
Minister ds EOG i UE	pan Frank Bakke-Jensen	od 20 grudnia 2016
minister spraw zagranicznych	pan Børge Brende	od 16 października 2013
Ambasador Królestwa Norwegii w Polsce	pan Karsten Klepsvik od 1 lutego 2013	
Ambasador RP w Norwegii	chargé d'affaires a. i., radca-minister Marian Siemakowicz	
Najbliższe wybory parlamentarne	październik 2017	

Podstawowe wskaźniki makroekonomiczne

Wskaźniki	2012	2013	2014	2015	2016	2017*
PKB (w mld EUR)	396,7	393,4	375,9	348,3	334,9	
PKB na 1 mieszkańca (w tys. EUR)	79	77,4	73,2	67,1	64	
PKB (wzrost w %)	2,7	1,0	1,9	1,6	1,0	1,4
Nadwyżka budżetowa (% PKB)	13,8	10,8	8,7	6,0	3,1	3,6
Dług publiczny (% PKB)	29,1	29,7	27,3	31,8	32,2	32,5
Inflacja (HICP w %)	0,4	2,0	1,9	2,0	3,9	2,1
Bezrobocie (w %)	3,2	3,5	3,5	4,2	4,6	4,4
Eksport towarów (w mld EUR)	124,28	116,84	108,27	92,94	79,89	
Import towarów (w mld EUR)	70,56	70,99	70,77	69,95	68,1	
Bezp. inwestycje zagr. w Norwegii (w mld EUR)*8	164,4	140,0	136,6	126,6	b.d.	
Inwestycje bezp. Norwegii za granicą (w mld EUR)*8	161,2	132,5	142,3	155,2	b.d.	

Źródło: EUROSTAT, *prognoza: European Economic Forecast Spring 2017,

**szacunkowo wg danych Centralnego Biura Statystycznego Norwegii

1. Podstawowe informacje, sytuacja gospodarcza

Norwegia jest dziedziczną monarchią konstytucyjną. Głową państwa jest Król Harald V. Władza ustawodawcza należy do 169 – osobowego parlamentu (Storting), wybieranego w głosowaniu powszechnym na 4-letnią kadencję. Władza wykonawcza należy do Króla i rządu, zwanego Radą Stanu, na czele którego stoi premier.

Norwegia jest wysoko rozwiniętym krajem przemysłowym. Jej gospodarka oparta jest w dużej mierze o bogactwa naturalne, takie jak ropa naftowa i gaz, których złoża odkryto w 1977 r. na szelfie Morza Norweskiego i Północnego oraz ryby. Należy do najbogatszych krajów Europy i świata. Jej dochód narodowy liczony wg parytetu siły nabywczej w 2015 wynosił 160% średniej UE28.

Stabilny lecz niewielki wzrost gospodarczy w ostatnich latach został osiągnięty przy trudnych warunkach ekonomicznych w otoczeniu gospodarczym Norwegii, z uwagi na silne uzależnienie gospodarki, w szczególności przychodów budżetowych, od eksportu ropy i gazu (ok. 50% eksportu Norwegii ogółem to eksport tych surowców energetycznych) przy znaczącym spadku cen ropy naftowej, spadku inwestycji w sektorze paliwowym i zmniejszeniu popytu na paliwa na rynkach międzynarodowych. Głównym motorem wzrostu gospodarczego w tym okresie był popyt wewnętrzny odpowiadający za tworzenie ok. 60 % PKB, którego kontrybucja we wzrost PKB wyniosła ok. 1,0 pkt. proc. Popyt inwestycyjny – odpowiadający za niemalże 30% norweskiego PKB spadł o ok. 4%. Popyt zagraniczny tj. bilans handlowy (eksport – import) przysporzył 0,4 pkt. proc. wkładu we wzrost gospodarczy.

Pozytywnie na bilans budżetu państwa wpłynął znaczący spadek wartości norweskiej korony, co spowodowało wzrost wartości dywidend i innych płatności przekazywanych do Norweskiego Funduszu Emerytalnego.

Według raportu Światowego Forum Ekonomicznego WEF Global Competitiveness Report 2016-2017 Norwegia zajmuje bardzo wysoką 11 pozycję na świecie w rankingu konkurencyjności krajów. W rankingu Banku Światowego Doing Business 2017 krajów, w których najłatwiej prowadzić działalność gospodarczą Norwegia zajmuje także b. wysokie 6 miejsce.

Prognozuje się utrzymanie negatywnych trendów w sektorze offshore w wyniku niskich cen ropy i gazu przy stabilnym poziomie wydobycia węglowodorów w Norwegii, które wg Norweskiego Urzędu ds. Ropy i gazu w najbliższym okresie oscylować będzie w okolicach 220 mln m³ ekwiwalentu ropy. Brak możliwości szybkiego zwiększenia wydobycia węglowodorów, które mogłoby po części zrekomensować spadki cen ropy i gazu, znajdzie swoje odzwierciedlenie w dalszym pogorszeniu podstawowych wskaźników finansowych w sektorze. Przy zmniejszonych przepływach kapitałowych, norweskie firmy coraz częściej decydują się na restrukturyzację poprzez ograniczanie wydatków inwestycyjnych oraz kadrowych.

Obecnie Norwegia wchodzi na ścieżkę umiarkowanego rozwoju w związku z poprawą notowań na rynku paliwowym. Prognozy na kolejne lata przewidują wzrost gospodarczy na poziomie 1,4% w 2017 r. i 1,6% w 2018r.

Najważniejsi partnerzy handlowi Norwegii w 2016 r. w eksporcie to Wielka Brytania (ok.18,5% udziału), Niemcy (12,7%), Niderlandy (9,4%), Francja (6%) Szwecja (5,8%), Belgia (3,9%), USA(3,7%), Dania (3,6%), Chiny (2,3%), Polska (2%).

Najważniejsi partnerzy handlowi Norwegii w imporcie to Niemcy (12%), Szwecja(12%), Chiny (11%), USA (6,5%), Dania (5,6%), Wielka Brytania (5,1%), Niderlandy (4%), Polska (3,5%).

2. Polityka gospodarcza

W odpowiedzi na spowolnienie gospodarcze wdrożono bodźce fiskalne (redukcję podatków, programy aktywizacji zawodowej), jednak planuje wycofywanie z tych środków w nadchodzącym czasie w miarę poprawy popytu wewnętrznego spowodowanej mniejszym ograniczeniem wzrostu konsumpcji publicznej od roku 2017. Ze strony polityki pieniężnej stopy procentowe Banku Norwegii zostały zredukowane do poziomu 0,5% i nie przewiduje się ich dalszego łagodzenia dla zapobieżenia presji inflacyjnej. Rosnące zagrożenie zwiększeniem cen nieruchomości i poziomu zadłużenia konsumenckiego prawdopodobnie ogranicza możliwość dalszego łagodzenia polityki pieniężnej.

Program gospodarczy rządu Norwegii ma na celu zrównoważony rozwój i kładzie nacisk na rozwój biznesu innowacyjnego, nakierowanego na gospodarkę nisko-emisyjną. Obejmuje kreatywne instrumenty finansowe dla wspierania start-upów. Ogłoszony w listopadzie 2016 r. program rządowy polityki bioekonomii („bioeconomy policy”) promuje wykorzystanie odnawialnych źródeł biologicznych do produkcji żywności, energii, materiałów, produktów chemicznych, papieru, tekstyliów i innych produktów.

3. Podstawy prawno-traktatowe polsko-norweskiej współpracy gospodarczej

Od momentu wejścia Polski do UE, tj. od 1 maja 2004 r. współpraca gospodarcza realizowana jest na podstawie Porozumienia o Europejskim Obszarze Gospodarczym (EOG) wraz z poprawkami wynikającymi z rozszerzenia EOG o 10 krajów nowo przystępujących (Protokół do EOG w sprawie rozszerzenia wszedł w życie 6 grudnia 2005 r.) oraz Umowy między Europejską Wspólnotą Gospodarczą (EWG) a Królestwem Norwegii o wolnym handlu, podpisanej 14 maja 1973 r. Od 1 stycznia 2007 r. obowiązuje prowizorycznie Protokół do EOG w sprawie rozszerzenia EOG o Republikę Bułgarii i Rumunię.

Jednym z elementów Układu o utworzeniu Europejskiego Obszaru Gospodarczego jest przyznanie Polsce, podobnie jak i innym nowym krajom UE, środków finansowych w ramach

tw. Mechanizmu Finansowego EOG oraz tzw. Norweskiego Mechanizmu Finansowego. Darczyńcami są trzy państwa EFTA (Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu) – Norwegia, Islandia i Liechtenstein, które razem z UE współtworzą Europejski Obszar Gospodarczy. W zamian za korzystanie ze swobód jednolitego rynku, kraje te zobowiązały się udzielić pomocy finansowej najuboższym państwom członkowskim UE.

Nie straciły ważności bilateralne umowy między Polską a Norwegią, których nie obejmuje kompetencja Wspólnoty, w tym:

- Konwencja między RP a Królestwem Norwegii w sprawie unikania podwójnego opodatkowania i zapobiegania uchylaniu się od opodatkowania w zakresie podatków od dochodu, podpisana we wrześniu 2009r. Nowa umowa została ratyfikowana i weszła w życie w maju 2010 r. z zastosowaniem do dochodów osiągniętych od 1 stycznia 2011 r.
- Umowa o wzajemnym popieraniu i ochronie inwestycji, z maja 1990 r.

4. Polsko-norweskie obroty towarowe

w mln EUR

	2012	2013	2014	2015	Dynamika 2015=100	2016*	Dynamika 2015=100	I-III 2017	Dynamika I-III 2017=100
Eksport	2 439,4	3 080,3	2 781,4	2 461,3	89	2 235,3	90,8	603,1	130,1
Import	2 200,8	2 927,8	2 279,4	2 201,4	95	1 891,9	85,7	598,3	146,1
Obroty	4 640,2	6 008,1	5 060,8	4 662,7	92	4 127,3	88,5	1201,4	137,6
Saldo	238,6	152,6	502,0	259,8		343,4		4,8	

źródło: GUS, * dane szacunkowe MR

Norwegia jako rynek docelowy dla polskich produktów w 2016 r. zajęła 20 miejsce pod względem eksportu z Polski (udział 1,2%) oraz także 20 pod względem importu do Polski (udział 1,1%).

W latach 2014-2016 r. odnotowano spadek wartości wymiany towarowej między Polską a Norwegią, zarówno po stronie importu jak i eksportu. Duże wahania wartości dwustronnej wymiany handlowej wiążą się w głównej mierze ze słabo zdywersyfikowaną strukturą wzajemnych obrotów. Przeważający udział, zarówno po stronie importu jak i eksportu, grup towarowych związanych z sektorem stoczniowym, uzależnia wartość niemalże całych obrotów od koniunktury w tej właśnie branży. Cechą charakterystyczną branży stoczniowej jest oparcie o realizację długoterminowych kontraktów, rozliczanych na podstawie niewielkiej liczby, aczkolwiek bardzo wysokich płatności. W efekcie tego, w kilkuletnim przedziale czasowym zdarzają się lata, w których następuje kumulacja rozliczeń tego typu kontraktów – wtedy z reguły mamy do czynienia ze znacznym przyrostem eksportu/importu – oraz lata, w których nie dochodzi do zawarcia dużych kontraktów. Odnotowany spadek koniunktury w sektorze stoczniowym w ostatnich latach miał zasadniczy wpływ na redukcję polsko-norweskich obrotów handlowych.

Z jednej strony opisane powyżej zależności pokazują jak duży potencjał handlowy tkwi w branży stoczniowej, z drugiej natomiast jak wymiana towarowa w tym zakresie zaburza obraz całego wolumenu eksportu i importu między Polską a Norwegią wpływając na zwiększoną jej zmienność.

Dominujące pozycje w polskim eksporcie do Norwegii w 2016 r. stanowiły:

- 1) statki i łodzie, konstrukcje pływające – 24,2%,

- 2) pojazdy nieszynowe oraz ich części i akcesoria – 11,5%
- 3) wyroby z żeliwa i stali – 10,4%,
- 4) meble, pościel, materace, lampy, reklamy świetlne, budynki prefabrykowane – 7,6%,
- 5) kotły, maszyny i urządzenia mechaniczne oraz ich części – 6,1%,
- 6) paliwa mineralne, oleje mineralne i produkty ich destylacji, substancje bitumiczne, woski mineralne – 4,5%,
- 7) maszyny i urz. elektr. oraz ich części, rejestratory i odtwarz. dźwięku, obrazu i dźwięku, ich części i akcesoria – 4,1%,
- 8) drewno i wyroby z drewna – 3,8%,
- 9) produkty farmaceutyczne – 3,2%,
- 10) tworzywa sztuczne i wyroby z nich – 2,4%.

Dominujące pozycje w polskim imporcie z Norwegii w 2016 r. stanowiły:

- 1) ryby, skorupiaki, mięczaki i inne bezkręgowce wodne – 47,2%,
- 2) aluminium i wyroby z aluminium – 17,2%,
- 3) statki, łodzie oraz konstrukcje pływające – 11,4%,
- 4) żelazo, żeliwo i stal – 4,7%,
- 5) kotły, maszyny i urządzenia mechaniczne oraz ich części – 3,2%.

5. Inwestycje norweskie w Polsce

Wg danych NBP łączna wartość kapitału zainwestowanego przez firmy norweskie w Polsce wyniosła na koniec 2015 r. 1 038 mln EUR, co dało Norwegii 18 miejsce wśród inwestorów zagranicznych w Polsce z udziałem 0,62% w inwestycjach zagranicznych ogółem.

Wg danych Głównego Urzędu Statystycznego na koniec 2015 r. w Polsce zarejestrowano 374 spółki z udziałem norweskiego kapitału (w 2013 r. było ich 378). Wielkość udziałów norweskich w spółkach z kapitałem zagranicznych wg GUS wyniosła 984 mln PLN, co stanowiło 0,48% udziałów kapitału zagranicznego ogółem (w 2013 r. było to 0,57%).

Spośród zarejestrowanych spółek 30 zaklasyfikowano jako duże tj. takie, w których udział kapitału zagranicznego przekraczał 1 mln USD.

Na liście największych inwestorów zagranicznych Polskiej Agencji Informacji i Inwestycji Zagranicznych w 2014 r. znalazło się 35 firm norweskich, m.in.: Aluko AS (producent szkła), Elopak (produkcja wyrobów gumowych i plastikowych), Euro Terminal AS (transport), Firmus AS (wyroby z drewna), Istrail AS (transport), Jakob Hatteland bygg AS (wyroby elektryczne), Klaveness Skofabrikk (wyroby skórzane), Kongsberg Automotive (wytwarzanie części zamiennych do samochodów), Mielno Holding AS (budownictwo), Nevion (transport), „NO-PO” AS (art. spożywcze), Norgips (producent płyt gipsowo-kartonowych), Orkla ASA (suplementy diety), Qubus Hotel System (sieć hoteli), Rieber and Son ASA (art. spożywcze i tytoniowe), Statoil (stacje benzynowe, sprzedaż hurtowa i detaliczna), Wenaasgruppen AS (hotel Sobieski w Warszawie), Yara International ASA (sprzedaż hurtowa i detaliczna części samochodowych).

Największym inwestorem norweskim w Polsce jest Pension Fund Global, inwestujący środki pozyskiwane jako dochody z tytułu wydobycia węglowodorów (gaz, ropa naftowa) na norweskim szelfie kontynentalnym. Inwestor ten nie został ujęty na powyższej liście, ponieważ jest on typowym funduszem lokującym kapitał w inwestycje portfelowe, które nie mają charakteru bezpośrednich inwestycji zagranicznych. Wartość inwestycji Funduszu w Polsce na koniec roku 2016 wynosiła w akcjach i udziałach 5,798 6,5 mld NOK (równowartość 673,6 mln USD) w 92 inwestycjach oraz 22,178 mld NOK (równowartość 2,577 mld USD) w obligacjach skarbowych i bankowych. Biorąc pod uwagę fakt, że kapitalizacja wszystkich

spółek obecnych na Warszawskiej Giełdzie Papierów Wartościowych wyniosła w całym 2016 r. ok. 1 280 mld PLN (304 mld USD), to udział Pension Fund Global wyniósł w niej ok. 0,22%.

6. Inwestycje polskie w Norwegii

Wartość polskiego kapitału zainwestowanego w Norwegii na koniec 2015 r. wg NBP wyniosła 474 mln EUR – 2,1% polskich kapitałów zainwestowanych za granicą (w 2013 r. było to 927,4 mln EUR). Największymi polskimi inwestorami w Norwegii są firmy:

LOTOS Exploration&Production Norge AS (wydobycie węgłowodórów),

PGNiG Norway AS (wydobycie węgłowodórów),

Solaris Norge, przedstawicielstwo Solaris Bus&Coach S.A. (sprzedaż i serwis autobusów),

Torpol Norge AS, spółka-córka Torpol S.A. (wykonawca robót torowo-trakcyjnych).

7. Dostęp do rynku.

Wzajemny handel pomiędzy Polską a Norwegią po naszej akcesji do UE opiera się na Umowie o Europejskim Obszarze Gospodarczym wraz z poprawkami wynikającymi z rozszerzenia EOG o 10 krajów nowo przystępujących. Umowa wraz z poprawkami jest stosowana prowizorycznie od 1 maja 2004r.

W związku ze zmianą reżimu handlowego w handlu z Norwegią, wynikającą z akcesji Polski do UE:

- w odniesieniu do handlu artykułami przemysłowymi z Norwegią to jego zasady zostały w ramach Umowy o wolnym handlu Polska-EFTA wynegocjowane na wzór umów o wolnym handlu, jakie Unia Europejska zawarła z państwami EFTA (w przypadku Norwegii na wzór Umowy o EOG) tzn. bezcłowy dostęp do wzajemnych rynków. Dzięki temu Polska stając się członkiem Unii Europejskiej zachowała taki sam reżim handlowy z Norwegią, jaki obowiązywał przed akcesją, czyli pełną liberalizację wzajemnego handlu artykułami przemysłowymi. W tym zakresie nie wystąpił problem przenoszenia koncesji.
- w odniesieniu do handlu artykułami rolnymi strona polska w ramach negocjacji w sprawie rozszerzenia Europejskiego Obszaru Gospodarczego przyjęła warunki handlu artykułami rolnymi przetworzonymi określone w Protokole 2 i Protokole 3 Umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym. Są one zbliżone do warunków określonych Protokołem A do Umowy o wolnym handlu Polska-EFTA. W odniesieniu do handlu artykułami rolnymi nieprzetworzonymi to w ramach Umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym został utworzony dodatkowy kontyngent dla UE obejmujący częściowo koncesje, jakie strona polska otrzymała jednostronnie od Norwegii.
- w odniesieniu do handlu artykułami rybnymi wzajemny handel UE-Norwegia został rozszerzony o kontyngent wynegocjowany w ramach rozszerzenia EOG. Dodatkowy kontyngent przyznany jest jednak wszystkim członkom UE.

Polska konsekwentnie w dalszym ciągu będzie podejmować, na różnych szczeblach UE, działania na rzecz liberalizacji warunków importu ryb na obszar UE i zapewnienia dostępu do tradycyjnych źródeł jego zaopatrzenia dla Polski.

8. Potencjalne dziedziny współpracy

- branża stoczniowa, w tym produkcja dla potrzeb off-shore,
- branża konstrukcji stalowych dla off-shore i budownictwa.

9. Polskie placówki ekonomiczno-handlowe

Wydział Promocji Handlu i Inwestycji Ambasady RP w Oslo

Uranienborg Terrasse 11

0351 Oslo 3 Norway

Tel: : (00 472-2) 60 24 48, 60 24 49

Fax: (00 472-2) 56 53 81

E-mail: oslo@trade.gov.pl

Strona internetowa: <http://www.oslo.trade.gov.pl>

Wydział Polityczno-Ekonomiczny Ambasady RP w Oslo

Olav Kyrres Plass 1

0244 Oslo Norway

Tel: (0047) 24 110 850/851/852/870

Fax: (0047) 22 444 839

E-mail: oslo.info@msz.gov.pl

Strona internetowa: <http://www.oslo.msz.gov.pl>

Notatkę przygotował: Maciej Zieliński

Departament Współpracy Międzynarodowej

Maj 2017 r.